

Naturvärdesinventering Slagsta strand

2017-10-26

NATURVÄRDE SINVENTERING SLAGSTA STRAND

KONSULT

WSP Environmental Sverige

Box 71

581 02 Linköping

Besök: S:t Larsgatan 3

Tel: +46 10 7225000

WSP Sverige AB

Org nr: 556057-4880

Styrelsens säte: Stockholm

<http://www.wspgroup.se>

Kontaktperson:

Ekberg, Oscar   010-722 5951

PROJEKT

UPPDRAGSNAMN
Slagsta strand

UPPDRAGSNUMMER
10251747

FÖRFATTARE
Oscar Ekberg

DATUM
2017-10-26

INNEHÅLL

1	INLEDNING	4
1.1	OMFATTNING	4
1.2	UTREDNINGSSOMRÅDE	5
2	METODIK	5
2.1	BEDÖMNINGSGRUNDER	6
2.2	NATURVÄRDESKLASSER	6
2.3	NATURVÅRDSARTER	8
2.4	GENERELLT BIOTOPSKYDD	8
3	UNDERLAGSDATA	9
3.1	RIKSINTRESSE FRILUFTSLIV	9
3.2	VÄRDEFULLA OCH SKYDDSVÄRDA TRÄD	9
3.3	ARTOBSERVATIONER	10
4	RESULTAT	11
4.1	NATURVÄRDESINVENTERING PUNKTOBJEKT	12
4.2	NATURVÄRDESINVENTERING YT- OCH LINJEOBJEKT	13
4.2.1	Tallskog	13
4.3	BIOTOPSKYDDSOBJEKT	15
4.3.1	Rad med pilträd	15
5	SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDERADE ÅTGÄRDER	15
5.1	SAMLAD BEDÖMNING	15
5.1.1	Spridningsvägar	15
5.2	BIOTOPSKYDDSOBJEKT	17
5.3	FRIDLUSTA/SKYDDADE ARTER	17
5.4	REKOMMENDERADE ÅTGÄRDER	18
6	KÄLLOR	18

1 INLEDNING

Slagsta strand ska utvecklas till en ny stadsdel och ett detaljplaneprogram finns framtaget för området. Hägerneholm Bostäder är delaktigt i processen att skapa den nya stadsdelen.

Med anledning av detta har WSP fått i uppdrag och genomfört en naturvärdesinventering, NVI, för det aktuella området (Figur 1). Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald, samt att dokumentera och naturvärdesbedöma dessa. Identifierade områden redovisas i rapporten, liksom en bedömning av eventuell påverkan vid en exploatering.

Rapportens mål är att belysa naturvärdena och att ge rekommendationer för att minimera risken att negativa konsekvenser uppstår. Arbetet har utförts av Oscar Ekberg (Fil. Mag. Ekologi) samt granskats Christina Borg (Fil. Dr. Växtekologi).

1.1 OMFATTNING

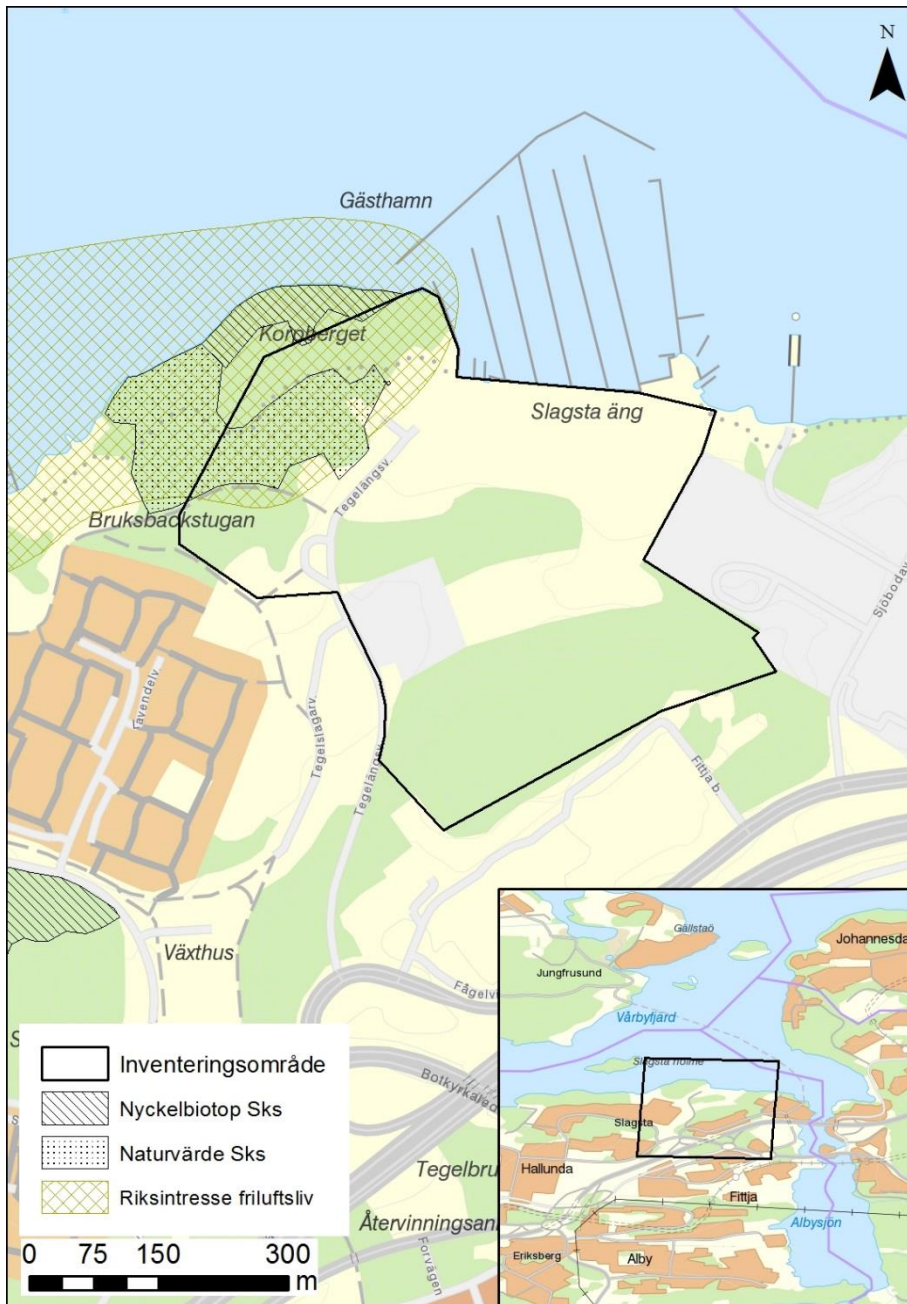
Naturinventeringen och naturvärdesbedömningen omfattar:

- En förstudie med inventering av befintlig information rörande riksintressen, Natura 2000-områden, områdets eventuella skyddsvärda biotoper, rödlistade arter, naturreservat, nyckelbiotoper, m.m. Denna information har bland annat hämtats från Länsstyrelsen i Stockholms län, Artdatabanken, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen.
- En naturvärdesinventering i fält, som genomfördes måndagen den 29 maj 2017 på en detaljnivå motsvarande fältnivå medel (se Tabell 1). En cirka 16 ha stort område inventerades (Figur 1). Inventeringsområdet överlappar några områden klassade som naturvärde och nyckelbiotop av Skogsstyrelsen. I dessa överlappade områden gjordes ingen NVI utan där undersöktes istället om de värden som stått till grund för Skogsstyrelsens bedömning kvarstår.
- Systematisk naturvärdesbedömning samt klassificering med avseende på naturvärde av områden som identifierats vid fältbesöket.

Tabell 1. Naturvärdesinventering - översikt detaljeringsnivåer, minsta karteringsenhet och exempel på användningsområde.

Nivå	Minsta karteringsenhet	Exempel på användningsområde
1. Fält översikt	1 ha eller 100*2 m	<ul style="list-style-type: none"> ▪ större områden ▪ skogslandskap ▪ val av lokaliseringalternativ
2. Fält medel	0,1 ha eller 50*0,5 m	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vindkraftsetablering ▪ mindre områden ▪ väg- och järnvägsplaner
3. Fält detalj	10 m ² eller 10*0,5 m	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vindkraftsetablering ▪ väg- och järnvägsplaner - mer detaljer ▪ detaljplaner ▪ skötselplaner

1.2 UTREDNINGSSOMRÅDE

Figur 1. Karta över utredningsområdet. Inom utredningsområdet finns ett naturvärdesområde och en nyckelbiotop. I dessa har ingen fullständig NVI gjorts utan de har endast besökts för att undersöka om de värden som beskrivs av Skogsstyrelsen finns kvar.

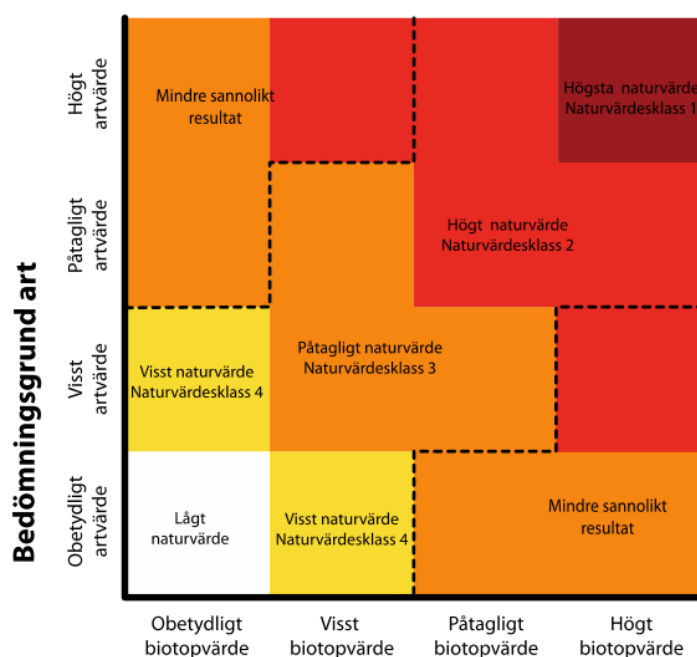
2 METODIK

Undersökningen omfattar dels allmän inventering av bakgrundsinformation och dels en systematisk bedömning av naturvärden enligt standardiserad metod (SIS 199000:2014). I den allmänna inventeringen av bakgrundsinformation ingår inventering av befintliga data som beskriver området, bakgrundsmaterial ifrån berörda myndigheter, kontakter med myndigheter och informationssök i öppna databaser. Befintligt underlag redovisas under avsnitt 3 nedan.

2.1 BEDÖMNINGSGRUNDER

Aktuellt område har inventeras i fält med avseende på förekommande naturtyper och markanvändning. Den systematiska naturvärdesbedömningen syftar till att uppskatta förutsättningarna för biologisk mångfald. Rödlistade arter, signalarter eller andra naturvärdsarter noteras.

Naturvärdesbedömningen baseras på de egenskaper i naturen – strukturer, åldersfördelning, avdöende, topografi, bördighet, kulturpåverkan, m.m. – som är av betydelse för mängden kärlväxter, mossor, lavar, vedlevande svampar, fåglar, insekter och övriga djur d.v.s. biologisk mångfald.

Figur 2. Naturvärdesbedömning vid NVI. Utfall för bedömningsgrund art respektive bedömningsgrund biotop leder till en viss naturvärdesklass. Figuren är från SIS Standard (1).

Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald klassas med hjälp av bedömningsgrunderna art och biotop, se Figur 2. Utfall för bedömningsgrunderna art respektive biotop leder till en viss naturvärdesklass. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd. Bedömningsgrunderna är inte kvantitativa utan ska sättas i relation till vad som kan förväntas i den aktuella biotopen och regionen.

2.2 NATURVÄRDESKLASSER

Inom området förekommande naturtyper klassas på en gemensam skala utifrån naturvärde. Ett naturvärdesobjekts betydelse för biologisk mångfald, d.v.s. graden av naturvärde bedöms enligt en fastställd skala i olika naturvärdesklasser (1) (2), där klasserna är:

HÖGSTA NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 1) STÖRST POSITIV BETYDELSE FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

HÖGT NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 2) STOR POSITIV BETYDELSE FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

Naturvärdesklass 2 motsvarar ungefär Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, lövskogsinventeringens klass 1 och 2, ängs- och betesmarksinventeringens klass aktivt objekt, ängs- och hagmarksinventeringens klass 1–3, ädellövskogsinventeringen klass 1 och 2, skyddsvärda träd enligt åtgärdsprogrammet, våtmarksinventeringens klass 1 och 2, rikkärrens inventeringens klass 1–3, limniska nyckelbiotoper, skogsbrukets klass *urvatten*, värdekärnor i naturreservat samt fullgoda Natura 2000-naturtyper. Detta förutsatt att de inte uppfyller högsta naturvärde.

PÅTAGLIGT NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 3) PÅTAGLIG POSITIV BETYDELSE FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD. Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 3 motsvarar ungefär ängs- och betesmarksinventeringens klass *restaurerbar ängs- och betesmark*, Skogsstyrelsens *objekt med naturvärde*, lövskogsinventeringens klass 3, ädellövskogsinventeringens klass 3, våtmarksinventeringens klass 3 och 4 samt skogsbrukets klass *naturvatten*.

VISST NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 4) VISS POSITIV BETYDELSE FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD. Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 4 motsvarar inte någon klass i de större nationella inventeringar som gjorts. Naturvärdesklass 4 motsvarar ungefär områden som omfattas av generellt biotopskydd men som inte uppfyller kriterier för högre naturvärdesklass.

Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, till exempel äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

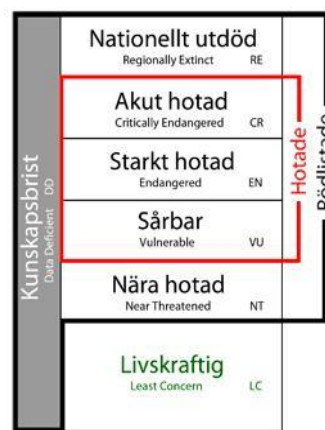
Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna art och biotop. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd. Bedömningsgrunderna är inte kvantitativa utan ska sättas i relation till vad som kan förväntas i den aktuella biotopen och regionen.

2.3 NATURVÅRDSARTER

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa arter indikerar att ett område har högt naturvärde eller har i sig själva särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsarter har lanserats av Artdatabanken som ett verktyg vid naturvärdesbedömning och arbete pågår med att ta fram listor på användbara naturvårdsarter för olika biotoper.

Artportalen är en oberoende samlingsplats för fynd av arter och finansieras av Artdatabanken och Naturvårdsverket. Den enskilde rapportören bestämmer själv vad som ska rapporteras. Alla fynd publiceras först och kvalitetsgranskas i efterhand. Huvuddelen av fynduppgifterna i Artportalen ligger öppet för fri visning, dock har ett fåtal arter bedömts vara så känsliga att de exakta lokaluppgifterna inte visas fritt på nätet, t.ex. häckningsplatser för rovfåglar och sällsynta orkidéer.

Rödlistan är en redovisning av arters risk att dö ut från ett område (3). De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade (Figur 3). De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin Kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så begränsad att de inte kan placeras i någon kategori. Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterierna från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN).

Figur 3. Rödlistans kategorier © Rödlistan, 2015.

Regeringen fridlyser växt- och djurarter genom att ange dessa i Artskyddsförordningens bilagor. De växt- och djurarter som är markerade med ett N i bilaga 1 till Artskyddsförordningen har fridlysts för att uppfylla kraven i EU:s habitatdirektiv. I bilaga 2 till Artskyddsförordningen anges alla övriga arter som är fridlysta i hela landet, i ett län eller i en del av ett län.

2.4 GENERELLT BIOTOPSKYDD

Små mark- och vattenområden i odlingslandskapet innehåller viktiga strukturer och utgör tillflyktsorter, spridningskorridorer och livsmiljöer i ett annars homogent landskap. Dessa små biotoper omfattas av det generella biotopskyddet (7 kap. 11 § miljöbalken) och utgörs av biototyperna åkerholmar, alléer, pilevallar, källor, odlingsrösen, stenmurar och småvatten i jordbruksmark. Det generella biotopskyddet innebär att det inte är tillåtet att vidta åtgärder eller bedriva verksamheter som kan skada naturmiljön i dessa biotoper. Om det finns särskilda skäl kan Länsstyrelsen ge dispens från biotopskyddet.

3 UNDERLAGSDATA

Underlagsdata har tagits fram för ett område som täcker in det aktuella området och en zon ca 500 meter därom. Inom utredningsområdet finns ett riksintressen för friluftsliv. Det beskrivs närmare nedan. Utöver detta finns inom området en nyckelbiotop och ett skogligt naturvärdesobjekt som inventerats och avgränsats av Skogsstyrelsen. Eftersom området är planlagt så är strandskyddet är utsläckt.

3.1 RIKSINTRESSE FRILUFTSLIV

Inventeringsområdets nordvästra hörn vid Korpberget överlappar ett område med riksintresse för friluftsliv som även överlappar båda objekten som inventerats av Skogsstyrelsen (en nyckelbiotop och ett naturvärde) vid Korpberget.

Det planerade byggandet berör inte riksintresset för friluftsliv direkt. Med fler boende i närområdet som vill utnyttja området är det dock viktigt att man genom anläggande av passager och vägar samt med information styr hur folk nyttjar området. Då kan onödigt slitage på områden med höga naturvärden till viss del undvikas och värdet för naturmiljön samt för rekreation och naturupplevelser bibehållas.

3.2 VÄRDEFULLA OCH SKYDDSVÄRDA TRÄD

Inom inventeringsområdet finns inga träd rapporterade i trädportalen. Det finns en oxel i anslutning till naturvärdesområdet vid Korpberget som Skogsstyrelsen lagt in som eget naturvärde i form av ett jätteträd. Detta är en spärrgrenig grov oxel över 5 meter i omkrets och med hålighet med mulm.

Värdefulla träd som noterades vid inventeringen redovisas under 4.1 Naturvärdesinventering punktobjekt.

Den som vill avverka ett gammalt grovt träd bör först göra en anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken till Länsstyrelsen då det riskerar att väsentligen ändra naturmiljön.

Med **särskilt skyddsvärda träd** avses:

- jätteträd; träd grövre än 1 m i diameter på det smalaste stället under brösthöjd.
- mycket gamla träd; Gran, tall, ek och bok äldre än 200 år. Övriga trädslag äldre än 140 år.
- grova hålträd; träd grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstam.

Med **övrigt skyddsvärda träd** avses döda stående/liggande träd $\geq 0,4$ m i diameter (på det smalaste stället upp till brösthöjd alt. från stambas. För liggande avbrutna stammar gäller $\geq 0,4$ m vid brottställe) samt hamlade träd.

3.3 ARTOBSERVATIONER

Ett antal observationer av skyddade och/eller rödlistade arter för aktuellt område finns redovisade i Artportalen. En sökning på alla arter gjordes, men endast fåglar finns rapporterade inom inventeringsområdet åren 2000-2017 (se Tabell 2). Alla fynden är rapporterade till samma plats (punkt 30 i Figur 4). Fynd med osäker artbestämning eller där det framgår av artportalens text att det borde rapporterats med andra koordinater utanför inventeringsområdet har tagits bort. Noteras bör att alla fynden inte är validerade.

Att ett fynd är validerat betyder att fyndet bedömts som en trovärdig observation. Inga fynd rapporterar häckning.

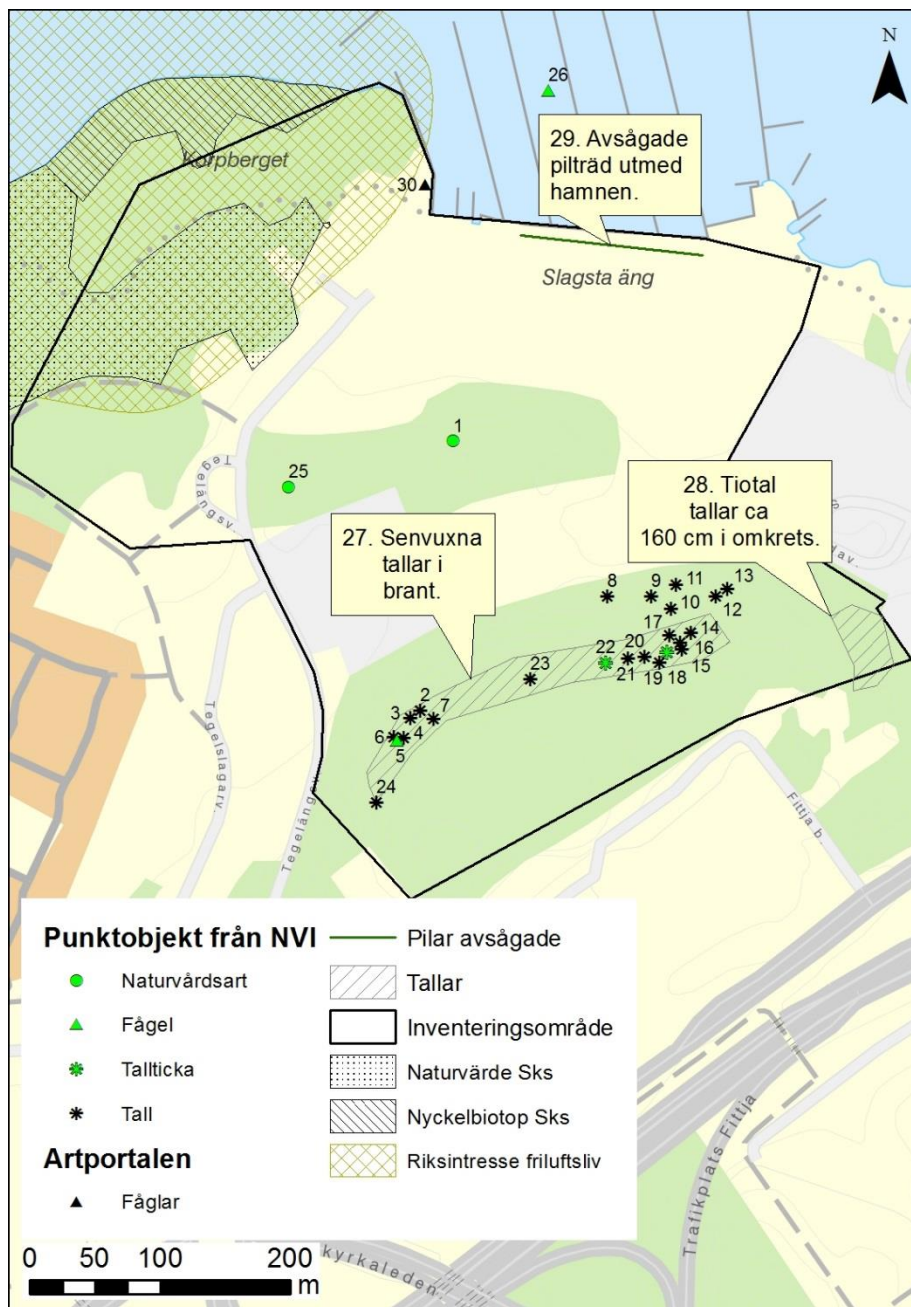
Alla vilda fåglar i Sverige är fridlysta enligt Artskyddsförordningen 4 §. Det innebär bland annat att det är förbjudet att avsiktligt störa dem, särskilt under parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder samt att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren. Med att störa menas exempelvis en åtgärd som påverkar en fågelarts häckningsframgång så att antalet individer av den arten i ett område riskerar att minska. Det kan till exempel ske genom att fåglar överger sin häckningsplats eller att färre antal ungar överlever. Anläggningsarbetet kan behöva anpassas i tid för att inte strida mot bestämmelserna i Artskyddsförordningen.

Tabell 2. Arter rapporterade till artportalen 2000-2017 inom inventeringsområdet. Sökning gjordes på alla arter men endast fåglar var rapporterade.

Art/ Rödlistekategori	Antal observations- tillfällen	Kommentar
Duvhök (NT)	1 st	
Gråtrut (VU)	16 st	Enstaka individer och små grupper förbiflygande eller rastande. En observation av ca 75 st rastande individer. Totalt 120 stycken rapporterade.
Gröngöling (NT)	3 st	Enstaka individer. Totalt tre stycken rapporterade.
Havsörn (NT)	1 st	Förbiflygande.
Hussvala (VU)	2 st	
Kungsfågel (VU)	1 st	
Silltrut (NT)	8 st	Enstaka individer/små grupper förbiflygande/rastande. Totalt 26 stycken rapporterade.
Spillkråka (NT)	2 st	
Stare (VU)	6 st	Enstaka individer/små grupper förbiflygande/rastande. Totalt 21 stycken rapporterade.
Sånglärka (NT)	1 st	
Tornseglare (VU)	2 st	Totalt 13 stycken noterade.
Ängsplärka (NT)	1 st	

4 RESULTAT

Resultaten från fältinventeringen presenteras nedan. Objekten som identifierats vid naturvärdesinventeringen redovisas delvis som punktobjekt (avsnitt 4.1 Naturvärdesinventering punktobjekt) och delvis som yt- och linjeobjekt (4.2 Naturvärdesinventering yt- och linjeobjekt). Objekt som omfattas av det generella biotopskyddet redovisas för sig under avsnitt 4.3 Biotopskyddsobjekt. Alla objekts geografiska läge redovisas i Figur 4.

Figur 4. Positioner för funna naturvärdsarter och andra arter upptagna till diskussion i rapporten.

4.1 NATURVÄRDESDINVENTERING PUNKTOBJEKT

Totalt registrerades 30st olika punktoobjekt. Av dem var 2st fåglar, 3st fridlysta kärlväxter, 2st talttickor och 23st träd (framför allt tall). Dessa redovisas i tabellen nedan.

Tabell 3. Punktoobjekt som identifierats och bedömts vid inventering. Objektens läge redovisas i Figur 4 där tabellens numrering motsvarar numreringen på kartan. Flera poster i tabellen kan ha samma nummer eftersom de noterats vid samma plats.

Nr	Naturvårdsart-kategori/klass	Beskrivning
1	fridlyst, signalart	Blåsippa (LC)
1	fridlyst	Gullviva (LC)
1	fridlyst	Liljekonvalj (LC)
2	Livskraftiga	Tall med flarnlav (LC)
3	-	Tall, senvuxen, platt krona, krokodilbark, tidigare mer friväxande, nedre grenar döda pga uppväxande triviallöf, björk asp rönn.
4	-	Tall senvuxen krokig.
5	Fridlyst rödlistad (VU)	Tornseglare på uppvindarna.
6	-	Tall, senvuxen, död krona.
7	-	Tall senvuxen, 163 cm omkrets.
8	-	Tall 188 cm omkrets.
9	-	Tall 178 cm omkrets.
10	-	Tall 178 cm omkrets.
11	-	Tall 203 cm omkrets.
12	-	Tall 203 cm omkrets. Platt krona.
13	-	Tall 170 cm omkrets. Senvuxen platt krona.
14	-	Tall ca 150 cm omkrets.
15	-	Tall ca 145 cm omkrets.
16	-	Tall ca 145 cm omkrets.
17	-	Tall 181 cm omkrets.
18	-	Tall ca 145 cm omkrets med talticka (se nästa rad).
18	Rödlistad (NT), signalart	Talticka (Foto Figur 6)
19	-	Tall ca 145 cm omkrets.
20	-	Tall ca 160 cm omkrets.
21	-	Tall ca 165 cm omkrets. Bohål hackspett. Punkten placerad manuellt efteråt så noggrannheten är låg ca +-15m.
22	-	Tall ca 145 cm omkrets med talticka (se nästa rad). I en cirkel ca tjugo meter runt tallen finns ett tiotal senvuxna tallar upp till ca160 cm i omkrets.
22	Rödlistad (NT), signalart	Talticka.
23	-	Tall ca 140 cm omkrets. Senvuxen.
24	-	Tall ca160 cm omkrets. Senvuxen. Den sista åt väster i bältet med senvuxna tallar längs med branten.
25	Rödlistad (EN)	Ask 189 cm omkrets. Delar sig i två stammar ca 230 cm upp.
26	Rödlistad (VU), fridlyst	Gråtrut sedd från land över bryggorna i hamnområdet.

4.2 NATURVÄRDEINVENTERING YT- OCH LINJEOBJEKT

Utöver de två objekt vid Korpberget som Skogsstyrelsen har utpekat som nyckelbiotop respektive naturvärde har två objekt inom inventeringsområdet bedömts ha naturvärden (Tabell 4)(Figur 4).

Skogsområdet inom vilket de två objekten med naturvärden återfinns ligger i inventeringsområdets södra del. Det utgörs längst i söder av en torr och mager hållmark med taniga senvuxna tallar och uppslag av sly, främst asp. Området övergår norrut i en nordvänd brant. Precis ovanför branten och en bit ner i den växer senvuxna tallar varav några med talticka vilket signalerar tallar som är minst 100-150 år. Tallarna undersöktes även för att finna spår efter insekter men inga spår efter naturvårdsarter hittades. I branten växer en hel del mossor och lavar. Vid inventeringen hittades dock inga naturvårdsarter. Nedanför branten är trädsiktet av blandskogskaraktär med asp, björk, gran, tall och rönn. En av de grövre asparna var bearbetad av hackspett.

Tabell 4. Yt- och linjeobjekt som identifierats vid inventeringen. Objektens läge redovisas i Figur 4 där numreringen på kartan motsvarar tabellens numrering.

Nr	Naturvårdsart-kategori/klass	Beskrivning
27	Påtagligt naturvärde	Ett bälte med tallar, längs en brant. Närmare beskrivning under 4.2.1 nedan.
28	Visst naturvärde	Ett tiotal tallar med ca 160 cm omkrets. Inte senvuxna men relativt gamla, grova. Närmare beskrivning under 4.2.1 nedan.

4.2.1 Tallskog

Område 28	Talldunge
Naturvärdesklass	4
Motivering	Ett tiotal tallar med en omkrets på ca 160 cm. Med sin storlek och ålder har tallarna potential att i sig själva och som framtida bärare av naturvårdsarter stå för kontinuitet i området, samt fungera som en spridningsväg till liknande och andra naturmiljöer.
Naturvårdsarter	Inga naturvårdsarter funna
Tidigare inventering	Ej tidigare inventerad

Område 27	Tallskog i brant
Naturvärdesklass	3 – Påtagligt naturvärde
Motivering	Äldre tallskog av lav-ristyp i gradient ner till mer blåbärs-ristyp. Brant med äldre och åldersvarierad tallskog med äldsta trädgeneration 100-150 år. Talltickan indikerar en ålder på minst 100-150 år på tallarna. Yngre gran samt asp och björk kommer underifrån. Sparsamt med död ved. Bältet av tallar går längs med bergbranten (se Figur 4).
Naturvårdsarter	Tallticka rödlistad (NT), signalart.
Tidigare inventering	Ej tidigare inventerad

Figur 5. Vy med senvuxna tallar (område 27 i Figur 4).

Figur 6. Tallticka (Phelinus pini), punkt nummer 18 i Figur 4.

4.3 BIOTOPSKYDDSOBJEKT

4.3.1 Rad med pilträd

Nere vid hamnen växer en rad med ett tiotal pilar (nummer 29 i Figur 4). Detta kan möjligen bedömas utgöra en allé. Definitionen på en allé är lövträd planterade i en enkel eller dubbel rad som består av minst fem träd längs en väg eller det som tidigare varit en väg eller i ett i övrigt öppet landskap. Om det i detaljplanen från när träden planterades finns särskilda bestämmelser om hur allén ska skötas omfattas den inte av biotopskyddet.

Pilarna är cirka 35 cm i diameter och avsågade ca två meter upp. De är klena och det finns ingen lång kontinuitet med hamling av träden. Träden bedöms ha låga naturvärden.

Figur 7. En av pilarna i trädraden/allén. Objekt nummer 29 i Figur 4.

5 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDERADE ÅTGÄRDER

5.1 SAMLAD BEDÖMNING

De stora naturvärdena ligger främst i de av Skogsstyrelsen identifierade områdena vid Korpberget tillsammans med ett bälte av tallar i branten i områdets södra del.

5.1.1 Spridningsvägar

Inom och genom området löper spridningsvägar för djur och andra organismer, figur 8. Eftersom organismer har olika spridningsförmåga ger spridningsvägarna inte en fullständig bild. Figur 8 visar mer var det finns spridningsvägar i form av mer eller mindre sammanhängande naturmark samt var det finns spridningsvägar som bör förstärkas. Vissa av spridningsvägarna ligger utanför inventeringsområdet eller binder samman områden

som ligger utanför inventeringsområdet. De finns med för att visa att även åtgärder utanför inventeringsområdet påverkar hur effektivt organismer kan spridas inom och genom inventeringsområdet.

Figur 8. Spridningsvägar inom och genom inventeringsområdet för djur och andra organismer. För de två alternativa spridningsvägarna A och B gäller att den ena kan undvaras om den andra bibehålls och förstärks.

Viktigt att tänka på vid utformningen av spridningsvägar är att om de blir för smala så gör kanteffekterna att de blir lite utnyttjade. Då mycket människor kommer röra sig i området och delar av passagerna även kommer anpassas för detta minskar den funktionella ytan för djur och andra organismer. Det är bättre att fokusera på breda funktionella spridningsvägar än flera smala som inte användas.

Förstärkning av spridningsvägar kan uppnås genom att de två naturvärdesobjekten sparas samt att större träd ur den inhemska floran (tall, lönn, lind och eventuellt enstaka ek) planteras längs gator och i parkmark.

Det bör behållas ett bredare stråk från berget och tallarna i inventeringsområdets södra del nordost upp mot Korpberget samt ett stråk längs med stranden som binder samman strandnära naturområden öster och väster om inventeringsområdet. Finns det möjlighet kan även strandpassagen bindas samman med berget i söder via en passage i inventeringsområdets östra del.

5.2 BIOTOPSKYDDSOBJEKT

I utredningsområdet förekommer en rad av pilträd som kan anses utgöra en allé vilken omfattas av det generella biotopskyddet. När ett projekt berör områden som omfattas av det generella biotopskyddet ska verksamhetsutövaren alltid samråda med berörd tillsynsmyndighet (Länsstyrelsen eller i vissa fall kommunen).

Pilträden har dock bedömts ha låga naturvärden och bör kunna tas bort efter dialog med länsstyrelsen.

Som kompensation för borttagandet kan en trädrad eller en allé med lönn (*Acer platanoides*) eller ek (*Quercus robur*) skapas inom planområdet. Det är viktigt att de svenska arterna används då andra arter (insekter, lavar etc) som är beroende av dessa två trädsorter inte lever på utländska trädsorter.

5.3 FRIDLYSTA/SKYDDADE ARTER

För arter som omfattas av Artskyddsförordningen (4) kan en särskild dispensansökan behöva göras hos länsstyrelsen. För området i Slagsta omfattas de fåglar som observerats av Artskyddsförordningen varför ett samråd bör göras med Länsstyrelsen för att undersöka om dispensansökan behövs.

Inga av de enligt rödlistan hotade fågelarterna, tornseglare och gråtrut, som noterades i samband med naturvärdesinventeringen bedöms ha sin häckningsplats i området eller på annat sätt vara beroende av området för häckning. Gråtruten uppehöll sig i luften över hamnområdet och tornseglarna högt upp på uppvindarna i branten (punkt 33 i Figur 4).

Enstaka exemplar av blåsippa, liljekonvalj och gullviva observerades vid inventeringen. Dessa arter är fridlysta enligt bilaga 2 till Artskyddsförordningen. För att kunna få dispens från Artskyddsförordningens 15§ ska det 1) inte finnas någon annan lämplig lösning och 2) dispensen får inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredning.

Blåsippa, liljekonvalj och gullviva är relativt vanligt förekommande i Södermanland och i Stockholms län. Den tänkta exploateringen bedöms därför inte ha någon negativ effekt på bevarandestatusen för blåsippa, liljekonvalj eller gullviva i deras naturliga utbredningsområde, varken på kort eller lång sikt på lokal, regional eller nationell nivå. En dispensansökan är sannolikt inte nödvändig men man bör först samråda med Länsstyrelsen.

Förutom de tallar som ingår i områden med naturvärden och biotopskyddsobjekt hittades en ask (punkt 29 i Figur 4). På grund av askskottssjukan är asken idag starkt hotad (EN) enligt rödlistan.

5.4 REKOMMENDERADE ÅTGÄRDER

- Områden med naturvärden bör undantas från exploatering i den mån det går.
- Spridningsvägar för flora och fauna ska hellre vara breda än många framför allt om de är tänkta att även nyttjas av människor.
- Spridningsvägar bör behållas och förstärkas i enlighet med avsnitt 5.1.1.
- Samråd med Länsstyrelsen inför eventuell dispensansökan angående biotopskyddsobjekt avsnitt 5.2 samt fridlysta/skyddade arter avsnitt 5.3.
- Gamla och/eller grova träd (med en diameter större än 40 cm) som avverkas bör sparas som död ved och läggas in i närliggande naturmark. Den döda veden bör placeras så att några hamnar i skugga och några i mer solbelysta lägen.
- Plantera större träd (tall, lönn, lind och eventuellt enstaka ek) längs gator och i parkmark för att kompensera borttagande av träd samt för att skapa spridningssamband mellan planområdet och omgivande naturmark.
- För att gynna pollinerande insekter kan man på gårdarna och i parkmark, välja pollen- och nektarrika växter samt bärande buskar och träd. T ex kryddörter såsom oregano, johannesört, timjan, lavendel eller klättrande växter t ex kaprifol. Ur ett ekologiskt perspektiv är det även positivt att plantera in sälg (*Salix caprea*). Ur ett gestaltningsperspektiv brukar inte sälg föredras men i en samplantering med andra träd och buskar bör man kunna få in några exemplar. Sälgen är värdefull som första födokälla för pollinerande insekter tidigt på våren.

6 KÄLLOR

1. **SIS-Swedish standards institute.** *Naturvärdesinventering, avseende biologisk mångald (NVI)-Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning.* SVENSK STANDARD SS 199000:2014. Stockholm : SIS-Förlag AB, 2014.
2. **SIS Swedish standards institute.** *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångald (NVI)-Komplement till SS 199000. Teknisk rapport.* SIS-TR 199001:2014. Stockholm : SIS Förlag AB, 2014.
3. **Artdatabanken.** *Rödlistade arter i Sverige 2015.* Uppsala : Artdatabanken SLU, 2015.
4. **Miljö- och energidepartementet.** *Artskyddsförordningen (2007:845).* Vällingby : Elanders, 2007.

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
WSP.COM

